

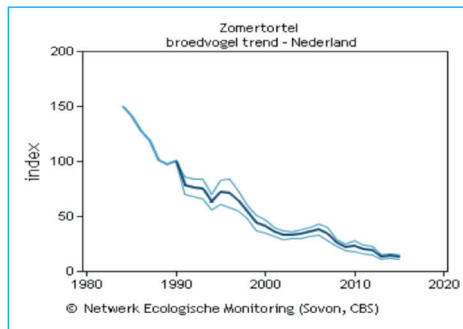
Weet Zomertortel onze regio nog te vinden?

2017: Goed voorjaar voor schaarse zomervogels

Elk jaar is het weer de vraag of de Zomertortel en de Wielewaal de regio Zuid-Kennemerland nog weten te vinden. Ook soorten als Grauwe Klauwier, Fluitier, Bonte- en Grauwe Vliegenvanger, Snor en de Spotvogel behoren tot de soorten die als broedvogel nooit dik bezaaid zijn in onze regio. Wat is de (eerste) balans van voorjaar 2017? In het algemeen lijkt het een goed voorjaar voor bovengenoemde schaarse soorten! Laten we er eens kort per soort op ingaan.

Zomertortel

De Zomertortel (*Streptopelia turtur*) gaat al jaren flink achteruit in ons land (zie de grafiek van SOVON). Belangrijkste oorzaak lijkt de jachtdruk in de Zuid-Europese landen. Ook de tijd dat in onze duinen Zomertortels te horen waren lijkt voorbij. Af en toe wordt nog een exemplaar op trek gezien, maar zingende vogels zijn zeldzaam. In 2017 zijn er gelukkig toch weer een aantal exemplaren gehoord in de Amsterdamse Waterleidingduinen, vooral in de omgeving van ingang De Zilk. Of dit succesvolle broedsels betreft, is lastig vast te stellen, maar het is zeker hoopvol!

Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP).

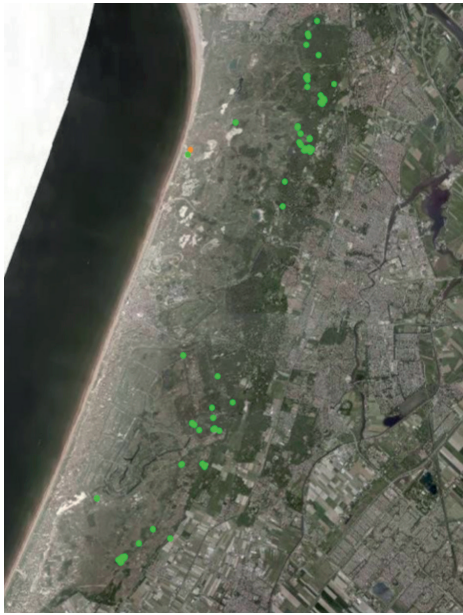
Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie t.o.v. 1990. Bron: SOVON

Wielewaal

Ook de Wielewaal (*Oriolus oriolus*) gaat achteruit in ons land door velerlei oorzaken, zowel in het broedgebied als in het overwinteringsgebied. Gelukkig constateren we de laatste 10 jaar een stabiele aantalsontwikkeling in Nederland. In onze regio zijn de laatste jaren nog steeds één tot enkele exemplaren baltsend waar te nemen, vooral in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Ook 2017 is hierop geen uitzondering met meerdere zangposten en lijkt deze zomergast voorlopig nog behouden als broedvogel in onze regio.

Grauwe Klauwier

De Grauwe Klauwier (*Lanius collurio*) is in Nederland nooit een talrijke broedvogel geweest. De laatste 10 jaar is er wel een toename waar te nemen in ons land. Bargerveen (Drenthe) en Zuid-Limburg waren van oudsher de bekendste plekken waar deze fraaie vogel elk jaar wel in redelijke aantallen te vinden was. In onze duinen is de Grauwe Klauwier (bijna) jaarlijks een broedvogel (: 1-3 paar). Dit jaar werd eind mei een mannetje verschillende dagen gezien in Groot Olmen (Kennemerduinen) dus het lijkt erop dat we weer minimaal 1 broedgeval in onze regio kunnen vaststellen!

FLUITER waarnemingen in de duinen van Zuid-Kennemerland in de maanden april - mei 2017. Bron: NDFP

Fluiter

De verrassing dit voorjaar in onze regio betrof de Fluiter (*Phylloscopus sibilatrix*)! Elk jaar is het weer een genot om de triller van deze kleine zangvogel in de binnenduinstrand waar te nemen. De 'strongholds' zijn reeds jaar en dag de ingang Duin en Kruidberg en Koningshof (niet jaarlijks!). De broedvogelpopulatie betreft meestal 2-5 paren. Dit jaar lijkt een recordjaar met alleen al in Duin en Kruidberg 6 territoria begin mei! Zoals op bijgaand kaartje is te zien, zijn ook op vele andere plekken zingende Fluiters aangetroffen in de duinen. Soms is een exemplaar na een paar dagen vertrokken en betreft het dan waarschijnlijk toch een doortrekker. Echter het totaalbeeld van de 209 waarnemingen in de NDFP-database (Nationale Database Flora en Fauna),

bijna allemaal zingende exemplaren, geeft aan dat voorjaar 2017 een topjaar is voor de Fluiter in onze regio!

Bonte Vliegenvanger

De Bonte Vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*) is vooral een broedvogel van de oostelijke- en zuidelijk streken in ons land. Hier neemt deze soort nog steeds in aantal toe! In onze regio is de Bonte Vliegenvanger vooral bekend als doortrekker (grootste aantallen in het najaar) en maar zelden wordt er een territorium vastgesteld. Dit voorjaar werd er weer eens een territorium houdend mannetje aangetroffen bij een villa langs de Boekenroodeweg in Aerdenhout!

Grauwe Vliegenvanger

De Grauwe Vliegenvanger (*Muscicapa striata*) is een weinig opvallende broedvogel. Door zowel gedrag (meestal hoog in de boomkruinen) als zang (onopvallend en eenvoudig) valt de vogel meestal niet op en is het inventariseren een lastige klus, vooral voor ongeoefende waarnemers. De landelijke trend is dalend met de laatste 10 jaar enige stabilisatie. Onze regio herbergt elk jaar wel een aantal territoria en ook dit jaar is geen uitzondering met Grauwe Vliegenvangers op de bekende plekken in de binnenduinstrand. Wellicht zelfs een paar meer dan de afgelopen jaren!?

Snor

In onze regio is de Snor (*Locustella luscinoides*) de laatste jaren waar te nemen in rietvelden zoals in de Heksloot, Westhoffplas en Spaarnwouderveen. De aantallen zijn nooit groot, maar er leek een stijgende tendens waarneembaar naar 5-6 territoria. Dit jaar is de Snor de grote afwezige! Alleen begin april werd een zingend exemplaar een aantal dagen waargenomen in de Westhoffplas.

Spotvogel

De Spotvogel (*Hippolais icterina*) vertoonde een flinke afname aan het eind van de vorige eeuw in ons land. Gelukkig lijkt deze trend de laatste 10 - 15 jaar gekeerd en zijn de aantallen weer stabiel. In onze regio is de Spotvogel een echte poldervogel. Vooral in de omgeving van de Noorderweg (Spaarnwoude) is er elk jaar wel een zingend exemplaar waar te nemen in de 2e en 3e decade van mei. In 2017 zijn er maar liefst 3 baltsende exemplaren in deze hoek vastgesteld.

Samenvattend mag uit deze eerste gegevens geconcludeerd worden dat 2017

een prima jaar is voor de (meeste) schaarse zomergasten/broedvogels in onze regio. Het is echter nog te vroeg om conclusies te trekken over de landelijke trend dit voorjaar van deze specifieke soorten.

Tenslotte is het goed om op te merken dat wellicht bovengenoemde aantalsontwikkelingen enigszins onder invloed staan van de toegenomen waarnemersintensiteit. Vooral het Waarneming.nl platform nodigt steeds meer waarnemers uit om hun waarnemingen snel openbaar te maken.

■ *Han Buckx*

OPROEP

Wilde Eenden-onderzoek

Het gaat niet goed met de Wilde Eend in Nederland en niemand weet helemaal zeker hoe dat komt. Daarom roept eendenonderzoeker Erik Kleyheeg hulp in om eendenkuikens te onderzoeken.

Er zijn volgens Sovon Vogelonderzoek 30 procent minder Wilde Eenden dan in 1990. Dat betekent dat meer dan 100.000 broedpaartjes zijn verdwenen! Volgens onderzoekers van Sovon gaat het mogelijk mis bij het opgroeien van de kuikens; ze worden niet volwassen. Er zijn echter te weinig gegevens over het overleven van eendenkuikens om goed onderzoek te kunnen doen.

Uit de meldingen van burgers in het broedseizoen van 2016 bleek dat drie van de vier wilde eendenkuikens waren verdwenen tegen de tijd dat ze drie weken oud waren. De meeste kuikens gaan dus dood in de eerste weken nadat ze het nest hebben verlaten. Ze zijn in die fase het meest kwetsbaar voor roofdieren en slechte weersomstandigheden. Met meer onderzoek wil Kleyheeg de oorzaken daarvan gerichter onderzoeken.

Om meer gegevens te verzamelen over die wilde eendenkuikens is Kleyheeg in samenwerking met Waarneming.nl een onderzoeksproject gestart. Hij roept iedereen op die een Wilde Eend met kuikens ziet, deze te melden bij Waarneming.nl, liefst met foto. Met vermelding van de locatie, datum, het aantal kuikens en de geschatte leeftijd van de kuikens. Op deze manier kunnen we meer te weten komen over het wel en wee van de Wilde Eend. Vooralsnog de meest talrijke eendensoort.